

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Patriarchæ Constantinopolitano.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-20020](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-20020)

tam Abbatis quam Corbeiensis conventus procuracionem habebant, sicut nobis constitit per publicum instrumentum, vice nostra obedientiam reciperent manualement, facta renuntiatione consuetudinis antedictae. Qui tam in consuetudinis ipsius renuntiatione quam in obedientia exhibenda nostrum adimplentes mandatum, litteras super hoc suis signatas sigillis apud nos dimittere procurarunt. Quocirca discretioni vestrae per apostolica scripta mandamus quatenus quod factum est per nuntios antedictos ratum habentes, de cetero huiusmodi pravam consuetudinem nullatenus observetis. Datum Laterani v. Nonas Maij, anno undecimo.

ABBATI ET CONVENTUI
Corbeiensis.

Epist. 74.
Conceduntur
eis quaedam
privilegia.

Quanto Corbeiensis Ecclesiam nobis & Ecclesiae Romanae devotorem sumus experti, tanto rationabiles petitiones pertinentes ad ipsam inducimur specialius exaudire. Cum ergo monasterium vestrum ab omni iurisdictione cuiuslibet Episcopi praeterquam summi Pontificis sit exemptum, praesentium vobis auctoritate concedimus ut ordines monachorum vestrorum & consecrationes altarium seu basilicarum quae fuerint infra eiusdem monasterij ambitum constituta, necnon chrisma & oleum sanctum, ac cetera Ecclesiae sacramenta recipere vobis liceat a quocunque catholico Episcopo malueritis gratiam apostolicae sedis habente. Nulli ergo &c. nostrae concessionis &c. Si quis autem &c. Datum Laterani 11. Kal. Maij, anno undecimo.

CORBEIENSI ABBATI.

Epist. 75.
De eadem re.

Quanto Corbeiensis Ecclesiam &c. ut in alia usque exaudire. Quapropter devotioni tuae praesentium auctoritate concedimus ut officiales monasterij tui, qui fratrum praebendam contra iustitiam detinuerint, canonica tibi liceat districtione compellere ad iustitiam, sicut debent, super hoc sub tuo examine faciendam, districtius inhibentes ne praedicti officiales per laicalis sententiae iniustitiam in usus suos stipendia monachis deputata convertere quavis temeritate praesumant. Nulli ergo &c. nostrae concessionis & inhibitionis &c. Si quis autem &c. Datum ut in alia.

P A T R I A R C H A E
Constantinopolitano.

Contra pessimam pestem adversus universalem Ecclesiam Constantinopoli nuper exortam tanto severius nos oportet apostolicam exercere censuram quanto perniciosius inveterata corrumpet & altius cresceret radicata. Non igitur in tui derogationem honoris, quem, quantum cum Deo possumus, illaesus cupimus conservare, sed in destructionem pestis ipsius, quam diligenti studio intendimus abolere, ad ea quae subscripta sunt nos cum debita noveris processisse caute. Sane cum olim tua nobis fuisset electio praesentata, nos sollicitè attendentes quod ab iis attentata fuerat qui jus non habuerant eligendi, utpote quia nulli tunc temporis in Canonicos sanctae Sophiae canonice fuerant instituti, eam de consilio fratrum nostrorum in publico consistorio publice duximus irritandam, immo verius irritam denuntiavimus extitisse. Postmodum verò de gremio sedis apostolicae Constantinopolitanae volentes Ecclesiae providere, cum Subdiaconus noster esses, nec peccasses in electione priori, tamquam qui fueras inscius & absens electus, si tamen talis nominatio electio possit dici, te ad eandem Ecclesiam eligentes, cuius provisio tunc ad nos tantummodo pertinebat, in Diaconum primò, ac postmodum in Presbyterum ordinare curavimus, & tandem ministerio nostro in Episcopum consecratum honore pallei decorare. Licet autem sic ordinatus, consecratus, & palleatus a nobis Constantinopolim accessisses super toto processu negotij nostras litteras tecum ferens, per quas mandabatur universo clero apud Constantinopolim constituto ut exhiberent tibi obedientiam tam debitam quam devotam, clerici tamen de parte peregrinorum id facere recusarunt, firmiter asserentes quod a nobis haec omnia per suppressionem extorseras veritatis. Cumque tam per te quam per dilectum filium nostrum Petrum tituli sancti Marcelli Presbyterum Cardinalem tunc apostolicae sedis Legatum ipsos ad exhibendum tibi obedientiam monuisses, ipsi, ne ad id aliquatenus cogentur, ad sedem apostolicam appellarunt; quorum appellationi et si praedictus detulerit Cardinalis, non tam propter formam canonicam quam quia primò interponebatur in Ecclesia Constantinopolitana, quae nuper fuerat ad de-

Epist. 76.
Redarguitur
de multis excessibus.

Vide gesta 1b.
noc. III. cap.
96. & 98.

votionem Ecclesie Romanæ reversa, tu tamen eidem non deferens, in clericos ipsos, ut asserunt, excommunicationis sententiam protulisti, & cum Legatus communicaret eisdem, velut post appellationem cui ipse detulerat non ligatis, tu eos arctius evitabas. Ceterum cum dilectus filius noster Benedictus tituli sanctæ Sufannæ Presbyter Cardinalis tunc apostolicæ sedis Legatus Constantinopolim advenisset ut pacem inter vos, ad quam evangelizandam missus fuerat, reformaret, pro concordia interpositus partes suas, & sic apud partes efficaciter laboravit quod in eum fuit ab eis pariter compromissum, te sub causæ periculo promittente, illis autem juramento firmantibus quod quicquid inter vos per concordiam, arbitrium, vel iudicium ordinaret, inviolabiliter servaretis. Volens igitur Cardinalis more boni iudicis lites minuere, non augere, tibi præhabita deliberatione præcepit ut clericos ipsos in Ecclesiis in quibus erant, pro institutis haberes, & ipsis injunxit ut tibi tamquam Patriarchæ suo reverentiam & obedientiam debitam exhiberent, ordinatione sanctæ Sophiæ, super qua in eum similiter fuerat compromissum, sicut clerici asserunt, ad tempus ex necessaria causa dilata, super qua tamen hoc tunc tibi sub periculo causæ mandavit, ut quod ipse postmodum statueret super ea, humiliter reciperes & servares. Et licet idem clerici, tamquam obedientiæ filij, mandatum Cardinalis sine dilatione qualibet fuerint executi, tu tamen tuæ promissionis oblitus, cum Legatus quosdam instituisse Canonicos in Ecclesia sanctæ Sophiæ, tibi que districtius præcepisset ut tam eos quam illos quos prædictus Cardinalis sancti Marcelli instituerat in eadem sine contradictione reciperes & præbendas pacificè faceres possidere, id efficere noluisti. propter quod ipsi tibi, qui per inobedienciæ vitium causæ tuæ incurrebas detrimentum, obedientiam subtrahentes, ad sedem apostolicam appellarunt, festum nativitatis dominicæ proximò præteritum appellationi suæ terminum præfigentes, ad quem tu etiam postmodum appellasti. Procuratoribus igitur utriusque partis in nostra præsentia constitutis, & in publico consistorio audientia eisdem indulta, ex parte clericorum ipsorum fuit propositum coram nobis quod post appellationem ipsorum & Ecclesiam sanctæ Sophiæ thesauro usque ad summam centum milium

marcharum & eorum Ecclesias bonis pluribus spoliaras, quæ universa restitui cum instantia postulabant. Præterea cum prædictus Cardinalis sanctæ Sufannæ de communibus proventibus debuerit procurari, & in procuraciones ipsius per manum Imperatoris, qui vobis communiter tenebatur, mille & ducenta hyperpera fuerint erogata, de quibus ad te trecenta ratione quartæ spectabant, tu ab Imperatore & ab aliis recepisti non solummodo integrè partem tuam, sed de parte ipsorum alia trecenta hyperpera extorsisti; sicque à procuratoribus tuis sexcenta hyperpera repetebant. Addebant etiam quod non tantum super ordinatione sanctæ Sophiæ inobediens fueras prædictis Cardinalibus & Legatis, immo veriùs nobis ipsis, in tantum quod ne obedias aut valeas obedire juramento te in perpetuum obligaras. Sanè ante occupationem regie civitatis Veneti cum Francis & Ecclesiarum spolia & possessiones ecclesiasticas dividere conjurarunt, jurantes hoc etiam quod si Franci haberent imperium, patriarchatum Veneti obtinerent, & si patriarchatus forsàn deveniret ad Francos, imperium in partem cederet Venetorum. Unde Veneti ad servandam hujus iniquitatis vinculum in posterum sibi providere volentes & hereditate sanctuarium Domini possidere, à te, cum à præsentia nostra recederes, exegerunt & receperunt hujusmodi juramentum, ne videlicet in Canonicum sanctæ Sophiæ quemquam admitteres qui non esset Venetus natione vel apud Venetias per decennium commoratus, omnesque Canonicos in receptione sua jurare compelleres quod in Canonico nullum reciperent qui non præstaret simile juramentum & quod non eligerent nisi de Venetis Patriarcham. Hoc quoque te bona fide promississe dicebant, quod studium & operam diligentem impenderes & quantum in te foret efficaciter laborares ut in tota Romania nec Episcopus nec Archiepiscopus nisi Venetus crearetur. Licet autem id in partibus Constantinopolitanis sit notum & Venetiis notissimum, ut dicebant, & apud nos jampridem fama vulgatum infami, denuntiando tamen hoc se dixerunt congruo tempore probaturos. Quantum autem in hoc peccaveris, si est ita, si diligenter attenderis, evidenter advertes. Cum enim tamquam sponsus de thalamo matris egrediens ad prædignissimæ filie suæ festinans amplexus, non debueras sterilitatis ei procurare venena, sed fecunditatis potius quærere medicinam.

Vide gesta Innoc. III. cap. 92. & 97.

Ibid. c. 99.

Epist. 76.
Redarguitur
militis ex-
ilibus.

de gesta In-
noc. III. cap.
& 98.

Sanè ut pater multarum gentium fieres, à patre patrum tam viva voce quàm litteris datum tibi fuerat in mandatis ut de omni populo & natione sponsæ tuæ filios suscitares, nec acquiesceres tantùm carni & sanguini, sed id faceres quod ejus tibi Vicarius revelarat cui de omni gente qui facit justitiam est acceptus. Hoc fuerat quasi primum mandatum illius qui te creaverat Patriarcham; & quia in hoc quasi primo tuam voluit obedientiam experiri, præcipuè fuerat observandum. Tu verò non solum modo non servasti mandatum, sed, si dicè s veritas suffragatur, ut illud servare de cetero non valeres, juramentum ad iniquitatis vinculum præstitisti. Ecce quales fructus ex nova planta colligimus. Ecce quod exemplum ex facto tuo in divina majestatis offensam, injuriam apostolicæ sedis, ecclesiasticæ libertatis dispendium, & opprobrium Ecclesiæ generalis ad Reges & populos derivatur. Conjurent ergo Romani, si hoc sub dissimulatione transimus, ne quis ad summi pontificatus officium vel consortium Cardinalium, nisi Romanus fuerit, assumatur, nosque polliceri compellant ut per totum orbem nonnisi Romanos Patriarchas, Metropolitanos, & Episcopos statuamus. Verùm dices forsitan te ad id violenter attractum. Sed non fuit tanta violentia quòd cadere debuerit in constantem. Et quidem in tali casu potius erat mortem incurrere quàm tanto malo tantum virum in totius Ecclesiæ scandalum consentire, potius animam ponere quàm alligare fasciculos totam Ecclesiam deprimentes. Ceterùm à procuratoribus tuis fuit propositum ex adverso quòd mandatum præfati Legati super ordinatione sanctæ Sophiæ non potuerat aut debueras executioni mandare, cum super hoc Canonici ejusdem Ecclesiæ ad sedem apostolicam appellassent, nec id posset sine multo Venetorum scandalo adimpleri. Præterea cum mandatum eidem Legato fuisset ut si Ecclesiam supradictam ordinare negligeres vel differres, ipse procederet ad ordinationem ipsius, & tu jam in ea juxta proprias facultates competentem Canoniorum numerum statuisses, auctoritate mandati nostri nullos instituere potuerat in eadem. Super thesauro autem sanctæ Sophiæ dicebant quòd pro communi tam Ecclesiæ quàm terræ necessitate manum extenderas ad eundem; de quo tria milia marcharum Imperatori, duo milia Venetis concesseras mutuo, & de quatuor milibus possessiones ad usum Ecclesiæ compa-

raras, idem facturus de reliquo cum obtulerit se facultas. Et licèt procuratores ipsi quod de juramento propositum fuerat penitus denegarent, nos tamen audivimus à quibusdam quòd cum Veneti te ad præstandum illud vehementer arctarent, & negato tibi passagio, civitatis etiam prohiberent egressum, nec vitare posses instantiam creditorum, quibus juramento præstito tenebaris, nonnisi cum adjectione hujus clausulæ juravisti, *salvo in omnibus apostolica sedis jure, auctoritate, reverentia, & honore.* quod Veneti tamen in instrumento super hoc confecto non permiserunt apponi. Quia ergo, sicut nobis à Domino dicitur per Prophetam, solvere debemus colligationes impietatis, solvere fasciculos deprimentes, omnes pactiones, constitutiones, & conjurationes de rebus ecclesiasticis in Ecclesiarum dispendium à prædictis laicis attentatas vel in posterum attentandas omnino cassamus, & sub interminatione anathematis præcipimus non servari. Ad hæc præsentium tibi auctoritate mandamus & in virtute obedientiæ districtè præcipimus quatenus si spontaneus recognoveris te juramentum hujusmodi præstitisse, infra duos menses post susceptionem præsentium tam clero Constantinopolitano quàm Archiepiscopis & Episcopis, quos præsentibus habere poteris, convocatis, publicè juramentum illud abjures, & quòd ipsum non serves in posterum præstes similiter publicè juramentum, Canonicos sanctæ Sophiæ ad abjurandum hujuscemodi juramentum quod fecisse dicuntur, & jurandum quòd illud de cetero non observent, per suspensionem officij & beneficij appellatione remota compellens, Canonicos quoque in Ecclesia sanctæ Sophiæ à prædictis Cardinalibus canonicè institutos usque ad eundem terminum recipias in eadem, & canonicas suas facias pacificè possidere, Clericos & laicos resistentes tam nostra quàm tua fretus auctoritate per censuram ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Quòd si forsan in aliquo prædictorum, quod tamen non credimus, negligens fueris vel remissus, ex tunc ab officio & beneficio noveris te suspensum, nosque venerabilibus fratribus nostris Vericensi Archiepiscopo & Episcopo Panidensi & dilecto filio Cantori sancti Pauli Constantinopolitani districtius mandavisse ut suspensionem tuam non differant publicare, ac in ceteris mandatum apostolicum exequantur. Ceterùm si negaveris te præstitisse hujusmodi juramentum, quia

quia quod de ipso propositum est non possumus sub dissimulatione transire, Legato quem Constantinopolim in proximo destinare proponimus dabimus in mandatis ut utriusque partis rationes & probationes audiat diligenter, & causam plenè instructam ad nos remittere non postponat, quòd si clerici memorati in probatione defecerint, & tu nihil volueris confiteri, quia super hoc non modicum infamatis, canonicam tibi purgationem indicat, & siue in purgatione defeceris, siue potueris te purgare, hæc nobis per litteras suas fideliter exponere non omittat, ut super omnibus post ejus relationem instructi, prout procedendum fuerit procedamus. Super sexcentis autem hyperperis venerabili fratri nostro Episcopo Salimbriensi & dilecto filio electo Haracienfi & Cantori sanctæ Sophiæ causam committimus sub hac forma, ut te ad refundenda hyperpera quæ vel de procuratione Cardinalium te subtraxisse vel de parte clericorum occupasse constiterit, per censuram ecclesiasticam sublato appellationis impedimento iustitia mediante compellant. Ceterum licet ex eo quòd sub periculo causæ tuæ cum clericis ipsis compromiseras in Legatum, & mandatum ejus postmodum non servasti, per tuam inobedientiam eorum tibi videaris obedientiam subtraxisse, cum super obedientia quæstio verteretur, volentes tamen tibi gratiam exhibere, clericis ipsis injunximus ut usque ad prædictum terminum obedientiam tibi exhibeant debitam & devotam, eam tibi, si obedientiæ filius fueris, extunc etiam impensuri, & subtrahatur eandem, si forsitan inobediens fueris & rebellis, utpote ab officio & beneficio apostolicæ sedis auctoritate suspensio. Ab impetitione verò clericorum sanctæ Anastatis super columnis marmoreis quas de ipsorum Ecclesia ad Ecclesiam sanctæ Sophiæ transfuisse diceris ad ornatum altaris, te reddimus absolutum. Super eo verò quòd Ecclesiam sanctæ Sophiæ multis milibus marcharum diceris spoliasse, si res ita se habet, taliter per te ipsum corrigas quod fecisti quòd iusta de te non remaneat materia conquerendi, provisurus attentius ne de cetero manus ad hujusmodi thesaurum extendas, nisi fortè tanta tibi necessitas immineret ut deficientibus necessariis aliunde, aliquid inde, moderatè tamen, te accipere oporteret; quia quàm detestabile ac damnabile in Prælati Ecclesiarum crimen dilapidationis existit.

Tom. II.

stat, tuam non credimus prudentiam ignorare. Datum Laterani VIII. Kal. Maij, anno undecimo.

*EPISCOPO VERICENSI
& Episcopo Panidenfi, & Cantori sancti
Pauli Constantinopolitani.*

Procuratoribus venerabilis fratris nostri Patriarchæ Constantinopolitani & dilectorum filiorum clericorum de parte peregrinorum Constantinopoli commorantium in nostra præsentia constitutis, & in publico consistorio audientia eisdem indulta, ex parte clericorum ipsorum fuit propositum coram nobis quòd ante occupationem regiæ civitatis Veneti cum Francis Ecclesiarum spolia & possessiones ecclesiasticas dividere conjurarunt, jurantes hoc etiam quòd si Franci haberent imperium, patriarchatum Veneti obtinerent, & si patriarchatus forsitan deveniret ad Francos, imperium in partem cederet Venetorum. Unde Veneti ad servandum hujus unitatis vinculum in posterum sibi providere volentes & hereditate sanctuarium Domini possidere, à Patriarcha, cum à præsentia nostra recederet, exegerunt & receperunt hujusmodi juramentum, ne videlicet in Canonicum sanctæ Sophiæ quemquam admitteret qui non esset Venetus natione vel apud Venetias per decennium commoratus, omnesque Canonicos in receptione sua jurare compelleret quòd in Canonicum nullum reciperent qui non præstaret simile juramentum, & quòd non eligerent nisi de Venetis Patriarcham. Hoc quoque ipsum bona fide promississe dicebant, quòd studium & operam diligentem impenderet & quantum in se foret efficaciter laboraret ut in tota Romania nec Episcopus nec Archiepiscopus nisi Venetus crearetur. Licet autem id in partibus Constantinopolitanis sit notum & Venetiis notissimum, ut dicebant, & apud nos jam pridem fama vulgatum infami, denuntiando tamen hoc se dixerunt congruo tempore probaturos. Præterea cum dilectus filius noster Benedictus tituli sanctæ Susannæ Presbyter Cardinalis; tunc apostolicæ sedis Legatus, Constantinopolim advenisset ut pacem inter ipsos, ad quam evangelizandam missus fuerat, reformaret, pro concordia interposuit partes suas, & sic apud partes efficaciter laboravit quòd in eum fuit ab eis pariter compromissum, dicto Patriarcha sub causæ periculo promittente, illis autem juramento firmantibus quòd quic-

*Epist. 77.
De eodem argu-
mento.*

Y